

Euskerazko MEZARI oartxo BATZUK

OMAETXEBARRIA'TAR IÑAZIO

Oraindik ez tira meza-atal guziak argitaratu, baiña badaukagu alere kristau utsak meza orotan erabili bear duten liburutxoak. Meza-oroko otoitz-erantzuerak auetzaz esan nai nuke zerbait. Itxura oso txukuna du, alegia, liburutxoak; baiña egilleak berak ere ondo adierazten digute or jarritako gauza batzuk zuzendu-bearra edo aldatu-bearra badaukatela. Lendabiziko ateralditik bigarrenera, berak sartu dituzte aldakuntza txiki batzuk, bai "Kredoan", bai beste nunbait ere. Len "AU DA munduko pekatua kentzen duan Jaungoikoaren Bildotsa" esaten zan lekuan, orain onela dago: "Ona emen munduko pekatua",

etc. (Emen ere galdetuko nuke ba nik "munduko pekatua" edo "munduaren pekatua" esan bear dan; baiña au oraingoz, kako-artean gelditu bedi).

Guztien aurrena, ikus dezagun "Kredoa" euskeraz.

¿Kredoa euskeraz? Nik ez nuke esango: "Sinisten det Jaungoiko bakar bat, Aita guzielduna"; beste zerbait baiño. Gauza jakifia degu ez tala berdin, ez latifnez ez beste erderaz, "credo Deum" ta "credo in Deum". "Credo Deum" onek "Jaungoikoa badala sinisten det" adierazten du; "Credo in Deum" onek, ordea "gure sinismena Jaun-

goikoagan jartzen degula”, esan nai du, edo, bear bada, Jaungoikoari gure sifñismen osoa ematen diogula, edo sifñismen osoz geron burua eskeintzen diogula. Norbaitengan sifñiesmena jartzea ezta adimenaren arazoa bakarrik, gizon osoarena baizik. Orregatik, bi ta bi lau dirala aintzat artzeko eztegu gure sifñismena egi ortan jartzen degula esango. Norbait Madril-en egon dalakoa egizat daukagula adierazteko, eztegu esango norbait orrrangan gure sifñismena jartzen degula.

¿Nola esan, orduan, “Kredoa”? Begira, esate baterako:

“Nere sifñismena Jaungoiko bakar-rarengan jartzen det, Aita guzalduna aitortuaz, zerulurren Egillea, agiri diran ta agiri ez diran guziak egin zituana.

Nere sifñismena Jaun bakar Jesukristo, Jaungoikoaren Seme bakar-rarengan jartzen det, gizaldi guztiak baiño len Aitarengandik jaioa dala aitortuaz,

Jaungoikoagandik Jaungoiko.

Argitik Argi, eta abar.

Nere sifñismena Espirituarengan jartzen det, Jaun ta bizi-emaillea dala aitortuaz,

Aita ta Semeagandik datorrena, etc.

Baiña, egia esateko, itzulpide au etzait atsegin, eguneroko gauzatoxo bat aditzera emateko itz gelegi nasten ditugulako. ¿Nola esango degu, beraz, gure sifñismena, gogoz ta biotzez, Jaungoikoagan jartzen degula; geron buruak Aitari

ta Semeari ta Espiritu Santuari eskeintzen dizkilogula? Ezta naikoa adimen utsez Jaungoikoa badala egizat artzea; baiña ¿ez ote litzake naikoa “sifñisten det” orren orde “aitortzen det”-edo jartzea? ¿Edo bear bada, “aitortzen det biotzez Jaungoiko bakarra”, etc? ¿Edo “sifñisten det biotzez (gogo betez)? “Biotzez” onek ere ematen dio, noski, indar piska bat sifñismenari; baiña alere “sifñismena” zerbait egizat artzea baiño ezala esango nuke. Ea heste norbaitek gauzak piska bat argiago ta errezagoo ipintzen dizkigun.

Orain begira dezagun Otoitz-Nagusi-bukaera:

“Ala eskatzen dizugu

zure Seme Jesukristo [gure] Jaunagatik,

Zurekin ta Espiritu Santuarekin Jaungoiko ta Errege bizi baita gizaldi ta gizaldietan. Amen”

Ala dio gure euskerazko liburu-toak, geroztik onen antzeko bukaera batzuk, apaizaren otoitz liburuan, piska bat aldatuta agertzen badira ere. Baiña euskal-itzulpen au ontzat artu baiño len, latinezko itzak zer esan nai duten galdetuko nuke nik. Eta erantzuera ezta erreza. “Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum” orrek eztu nai esan beintzat guk gure eskaera Aita Jaungoikoari “Jesukristogatik” zuzentzen diogula; ez “Jesukristogatik”, Jesukristo “bitartekotzat” daukagula baizik; edo, laburrago esateko, guztiz berdin

ezpada ere, "Jesukristoren izenean" baizik. Baiña utzi dezagun txikikeri au, ondoren datorren esaera zeatzago aztertzeko: "Jaungoiko ta Errege bizi bait-da". ¿Jesukristo, Jaungoiko ta Errege dalako (bait-da) bitartekotzat artzen degula? Ezta ori latifizeko itzetan irakurzen deguna; Jesukristok, Jaungoiko danez, Aitarekin batean, betiko bizitza ta agintaritza daukala baizik. "Qui tecum vivit et regnat... , Deus, in saecula saeculorum: Jaungoikoa dalarik, zurekin bizi dana ta zurekin gizaldi ta gizaldietan agintzen duana (jabe edo errege dana)".

¿Ta "in unitate Spiritus Sancti" ori? Orixe degu zailena. Askoren ustez, esaera orrek Jesukristo, Aitarekin bat Jaungoiko dan bezela, "Espiritu Santuarekin batean" ere Jaungoiko dala besterik eztu esan nai; baiña badira iritzi ortan bat ez datozenak ere. Orrela balitz ¿zergatik latifiz biak berdín ez dira esaten: "qui tecum et cum Spiritu Sancto vivit et regnat"? Gaztelerriko erderak onela dio: "en la unidad del Espiritu Santo"; ez, ordea, "en

unión con el Espiritu Santo". Jesukristok, beraz, Espiritu Santua batasun-bide edo batasun-lokarri dalarik dauka, Aitarekin batean, betiko bizitza ta agintaritza; edo, bear bada, guk gure eskaera Aitari, Jesukristoren bitartez, Espiritu Santua batasun-lokarri degula, zuzentzen diogu.

Dana dala, esaera osoa, nik, gutxi gora bera onela biurtuko nuke:

Ala eskatzen dizugu,
zure Seme Jesukristo gure Jauna,
zurekin, Espiritu Santuaren batasunean,
gizaldi ta gizaldietan
bizitza ta agintaritza daukana
bitarteko degula. Amen.

Edo: Ala eskatzen dizugu,

Jaungoiko dalarik,
zurekin ta Espiritu Santuarekin
betiko bizitza ta agintaritza daukan
zure Seme Jesukristo gure Jau-naren izenean. Amen.

Ta oraingoz, naikoa onekin. Lais-ter geiago, Jaungoikoak nai badu. Bitartean, "Jauna zuekin".